

Mentorálás Program - Nyitókonferencia

A fogyatékkal élők nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatása Magyarországon

Pál Zsuzsanna

Budapest, 2023. november 8.

Fogyatékossgal élő személyek pontos száma nehezen meghatározható, de szakértői becslések és nemzetközi tapasztalatok alapján akár a lakosság 10%-a is lehet

01

Fogyatékossgal élő személyek: korlátozottak a társadalmi részvételben valamilyen testi, értelmi, érzékszervi vagy pszichés adottság vagy állapot miatt.

02

Megváltozott munkaképességű személyek (MMK): befolyásolja a munkavégzésüket a fogyatékossg vagy egészségi állapot, de nem akadályozza meg teljesen.

Hányan vannak?

vallotta magát megváltozott munkaképességű személynek 2020-ban (KSH, 19-64 év),

~459 ezer fő*

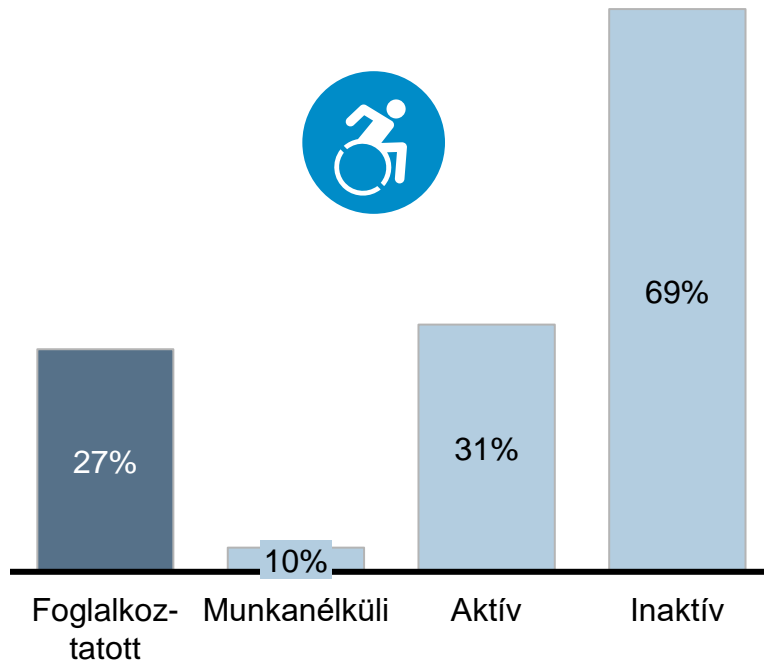
- ugyanakkor tényleges számuk jóval több lehet, a **fogyatékossgal élők száma elérheti az 1 milliót.**
- A pontos létszám azért nem ismert, mert a népszámlálások és más adatforrások eltérő módon határozzák meg a fogyatékossg és megváltozott munkaképesség fogalmát és mértékét.

*Forrás: <https://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz916.html?lang=hu> (Megváltozott munkaképességűek a munkaerőpiacon – 2020. II. né.)

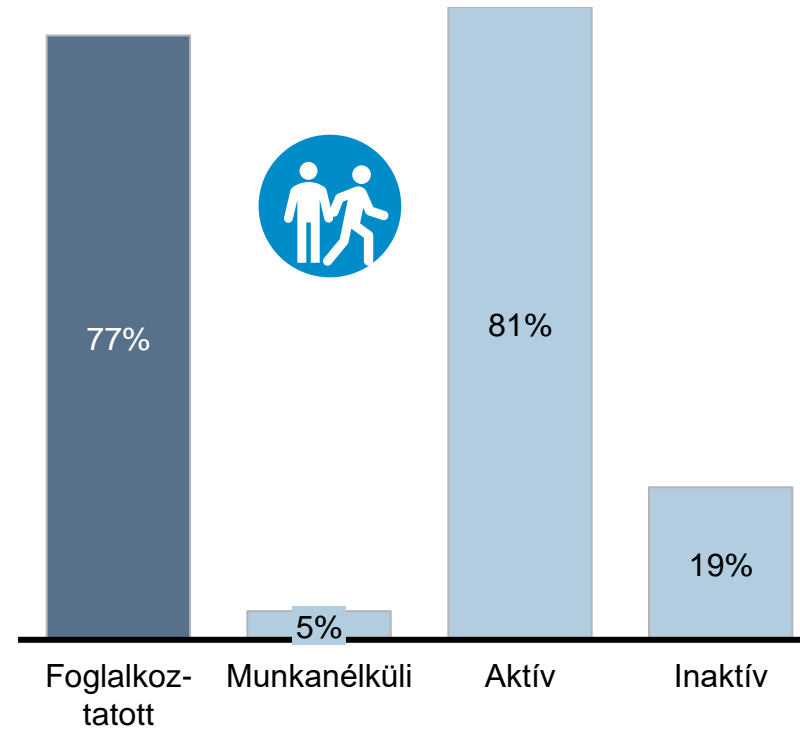
Négy megváltozott munkaképességű személyből mindössze egynek van fizetett munkája

Gazdasági aktivitási adatok 19-64 év között

Megváltozott munkaképességű népesség (KSH, 2020)

Nem megváltozott munkaképességű népesség (KSH, 2020)

A **459 ezer regisztrált MMK-s** 27%-a dolgozik, többségük akkreditált és/vagy állami, önkormányzati cégnél, nem a nyílt munkaerőpiacon.

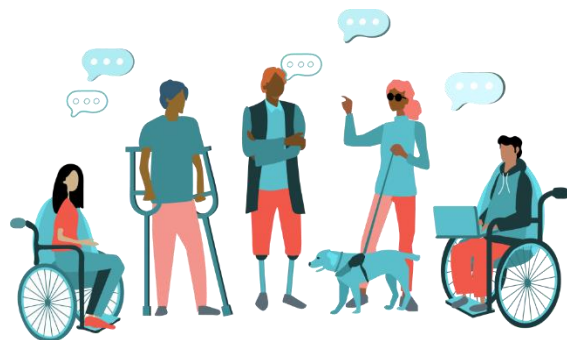
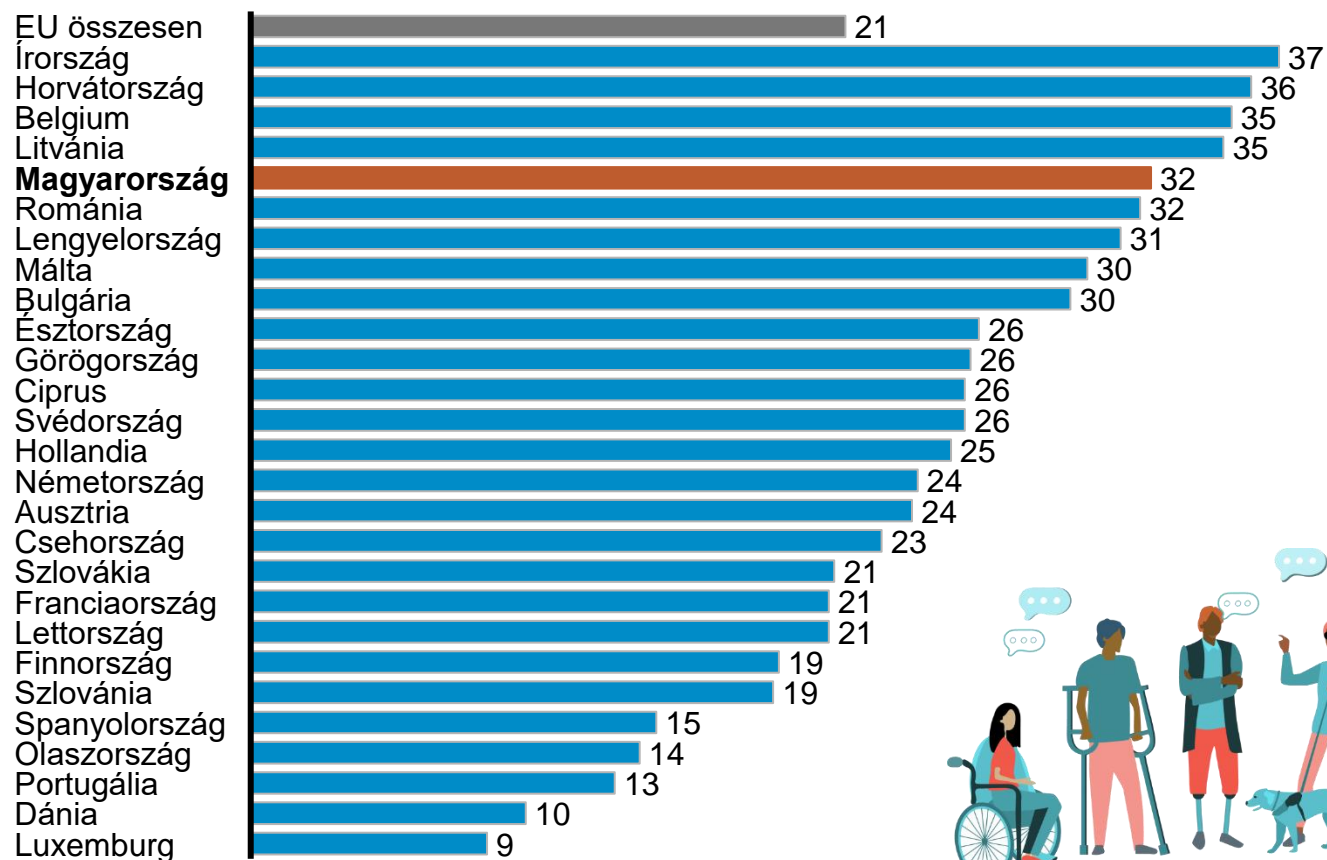
- Több mint **70% egyáltalán nem része a munkaerőpiacnak**. A nem dolgozók:
 - **munkanélküliek** (14 ezer fő);
 - **gazdaságilag inaktívak** (319 ezer fő), azaz nincs munkájuk és nincsenek munkakereső státuszban. Bár egy részük nem munkaképesek, így is jelentős réteg bevonható lehet. A 2021-ig regisztrált adatok alapján az MMK **76%-a nem teljesen munkaképtelen**, így a **foglalkoztatottak aránya kétszeresére is nőhetne a jelenlegi 27%-ról**.

Forrás:

- <https://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz916.html?lang=hu>
- https://www.ksh.hu/stadat_files/ege/hu/ege0032.html
- https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_megvamk9_16_01j.html
- <https://hu.trenkwalder.com/hirek/a-kereseti-korlat-eltorlese-segitett-a-megvaltozott-munkakepessegueknek/>

A javulás ellenére a foglalkoztatás még mindig nagyon alacsony szinten van más EU-s országokhoz képest

Megváltozott munkaképességű és nem megváltozott munkaképességű népesség foglalkoztatottsága közötti különbség (Eurostat, 2022)

A megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának növelése mindenhol kihívás. A felmérésben azonosított EU szinten legjellemzőbb akadályok:

- a fogyatékkal kapcsolatos **sztereotípiák**,
- a rendelkezésre álló szolgáltatásokhoz való hozzáférés **bürokratikus nehézségei**,
- a kormányzásban mutató **stratégiai látáshiány**,
- a munkaadók számára **korlátozott képzési erőforrások és a szakértői támogatás hiánya**.

A szabályozók a nyílt munkaerőpiaci foglalkoztatást elsősorban pénzügyi eszközökkel ösztönzik

01

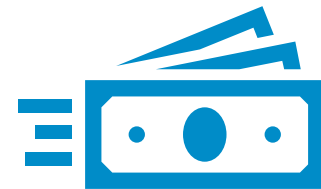
Rehabilitációs hozzájárulás:

Rehabilitációs hozzájárulást kell fizetni, ha a munkahely statisztikai állományi létszáma a 25 főt meghaladja, és az általa foglalkoztatott MMK személyek átlagos statisztikai állományi létszáma nem éri el a létszám 5%-át. Az 5%-ba beleszámít: 23 éves korukig SNI, illetve felsőoktatási intézményben fogyatékossgal élő hallgatónak minősülő személyek és a rehab. mentorok is. (pl. 300 fős vállalatnál 15 fő foglalkoztatása szükséges)

02

Szocho kedvezmény:

A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása esetén **teljes körű járulék** szociális hozzájárulási adó kedvezmény vehető igénybe, gyakorlatilag a munkatárs bruttó bérkölségén foglalkoztatható.

A foglalkoztatás költségei egy MMK munkavállaló esetében jelentősen alacsonyabbak a munkáltatók számára

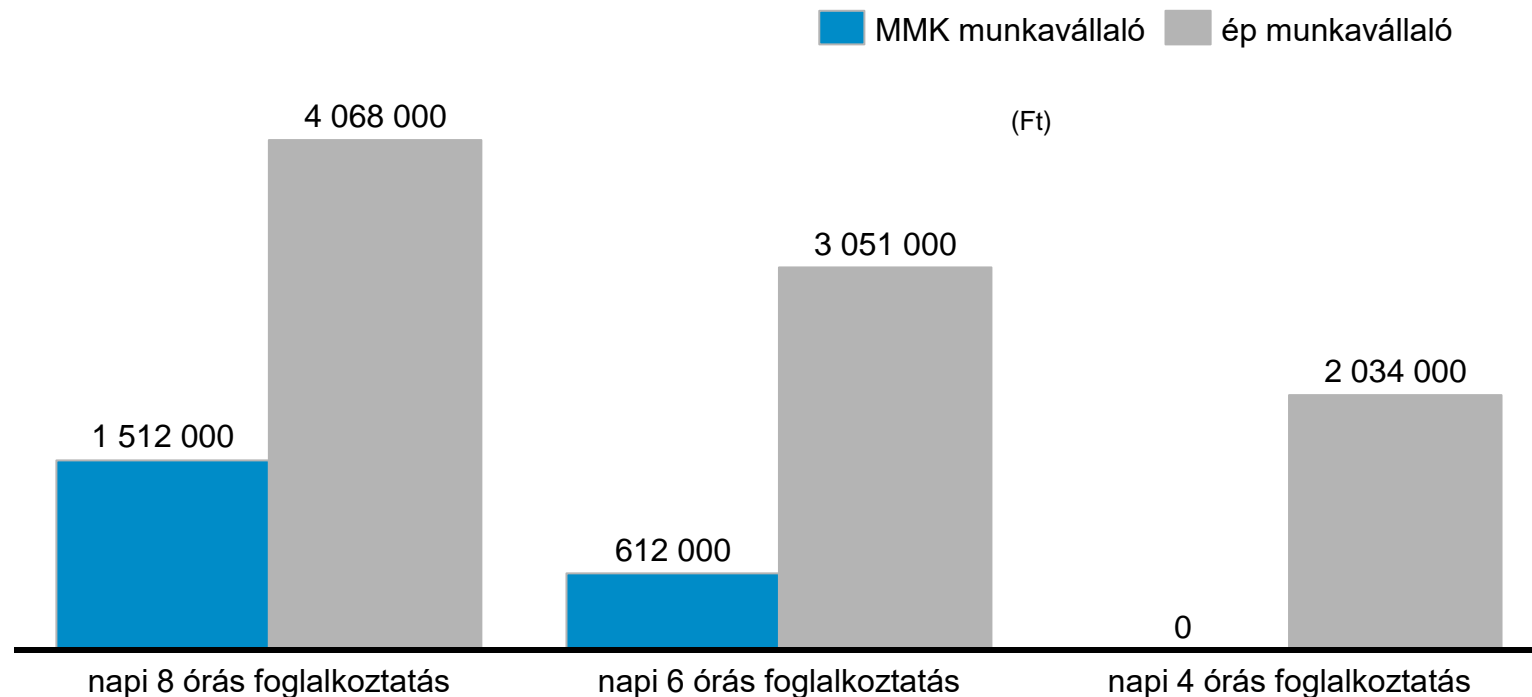
Pénzügyi ösztönzők munkáltatói oldalon

A hozzájárulás mértéke a legkisebb kötelező alapszabvány szerű, azaz, ha egy 26 fős vállalat nem foglalkoztat MMK munkavállalót, **évi 2 088 E Ft-ot kell fizetnie.**

- MMK munkavállaló foglalkoztatásának pénzügyi ösztönzői:
 - **személyenként 2 088 E Ft megtakarítás;**
 - mentesül a **szociális hozzájárulási** adó fizetése alól (13 %).

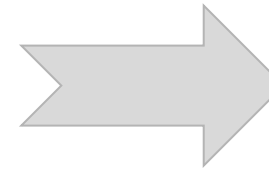
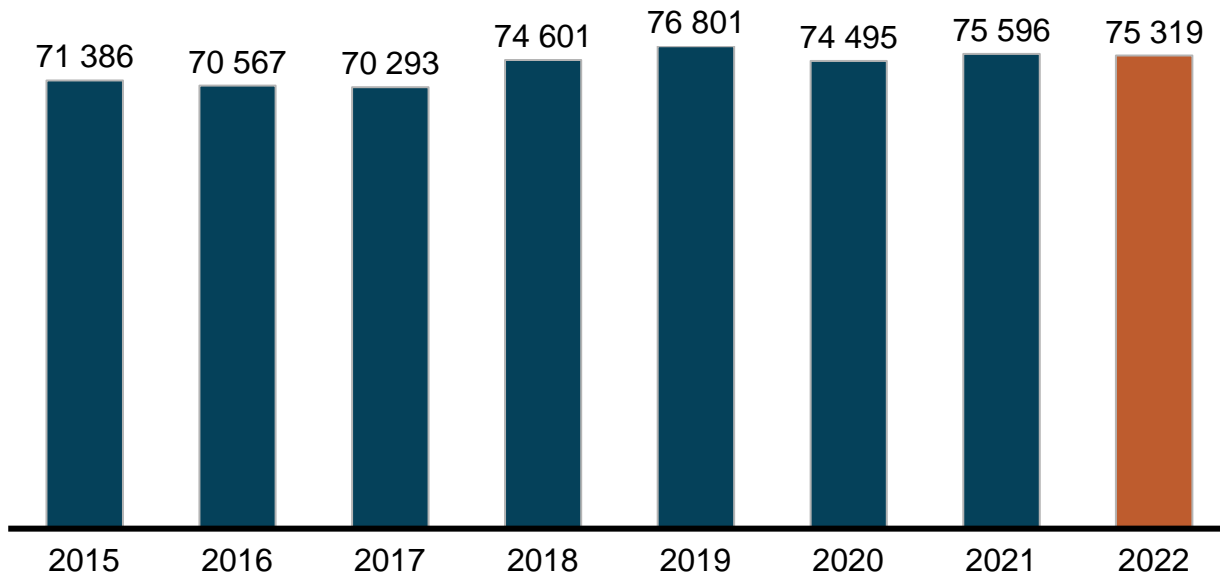
A foglalkoztatás költségei egy rehabilitációs hozzájárulás terhére alkalmazott MMK munkavállaló és egy ép munkavállaló esetében bruttó 300 E Ft-os munkabér esetén

2022-ben 75 ezer MMK foglalkoztatása helyett fizettek rehabilitációs hozzájárulást

Hazai munkavállalói létszám, akik után kötelező a rehabilitációs hozzájárulás (fő)

2022-ben befizetett összeg

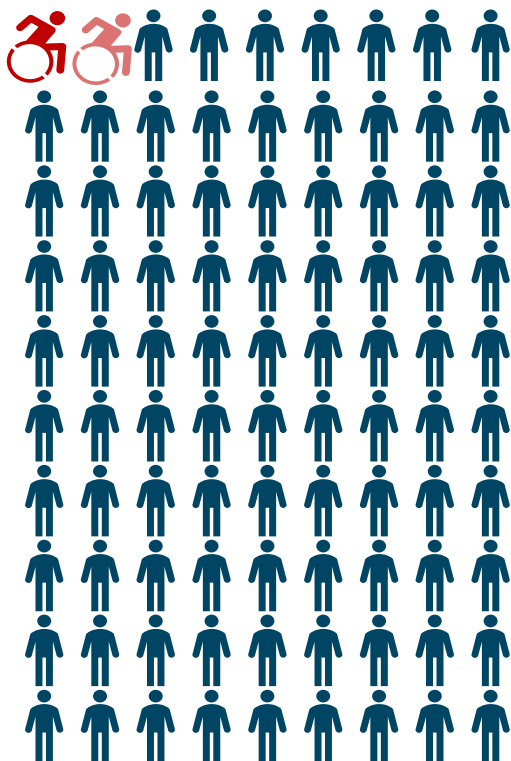

A **rehabilitációs hozzájárulás éves összege** a minimálbér növekedése miatt **fokozatosan növekedett** az elmúlt években.

A pénzügyi ösztönzők ellenére a nyílt munkaerőpiacon a vállalatok többsége nem foglalkoztat MMK munkavállalót

A Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet felmérése 2022-ben (4387, legalább 10 főt foglalkoztató, nem rehabilitációs foglalkoztatási profillal rendelkező vállalat részvételével)

100 foglalkoztatottból 1,6 fő megváltozott munkaképességű személy

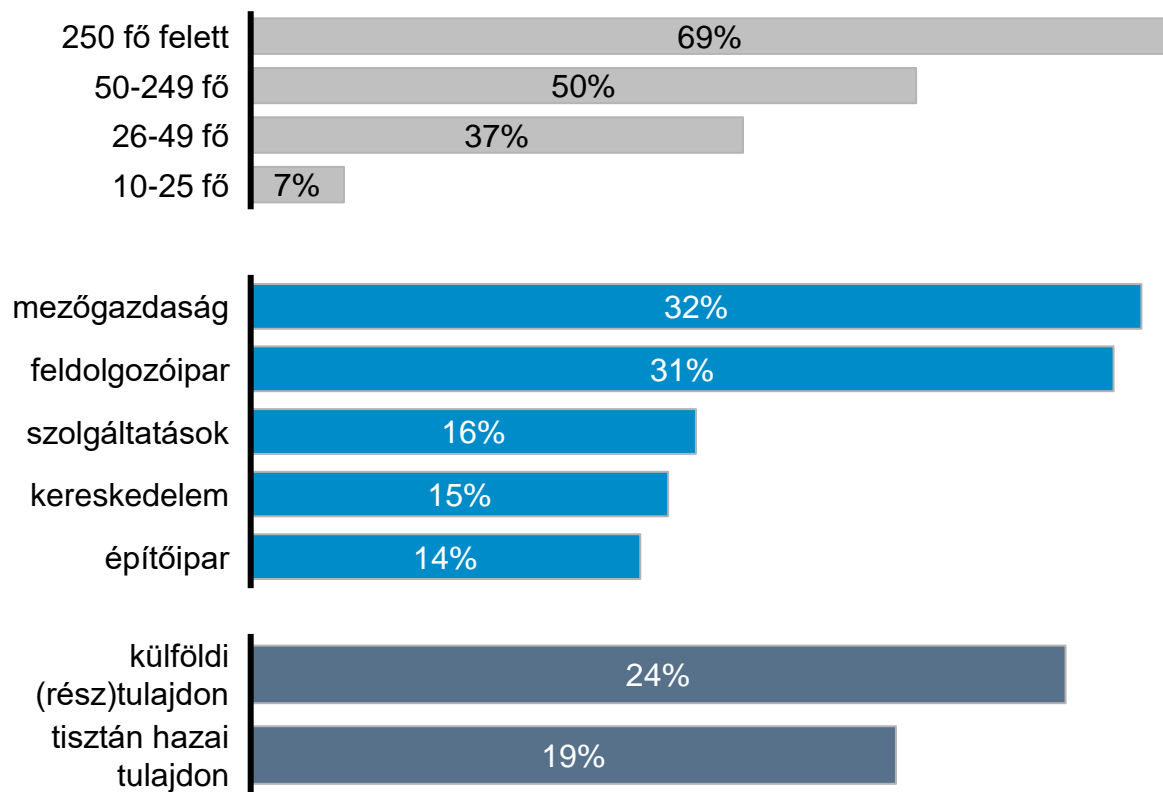

A vállalatok 20%-ánál dolgozik megváltozott munkaképességű személy

Az, hogy egy vállalat foglalkoztat-e MMK személyt, nagyan függ a vállalat méretétől

MMK munkavállalók aránya vállalati kategóriánként (GVI, 2022)

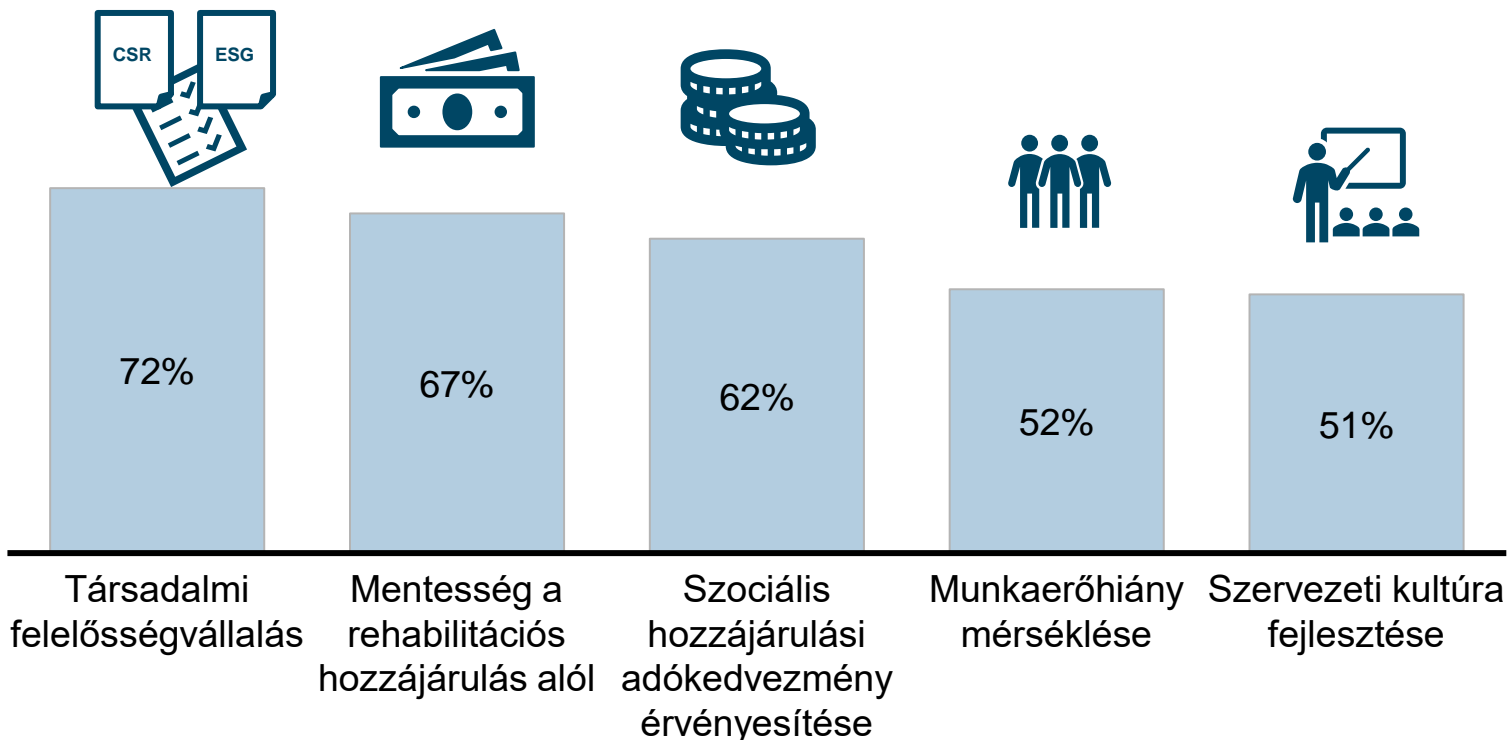
Bár a nagyvállalatok a legnyitottabbak MMK foglalkoztatásra, mégis **lényegesen elmaradnak az 5%-os MMK foglalkoztatási rátától.**

- Vállalati szinten leginkább a **mezőgazdaságban és a feldolgozóiparban** jellemző az MMK foglalkoztatás.

A nagyvállalatok esetében az MMK foglalkoztatásban a pénzügyi előnyökön túl egyre fontosabb szerepe van a társadalmi felelősségvállalásnak

Motivációs tényezők munkáltatói oldalán (GVI, 2022)

Minek van a legnagyobb hatása arra, hogy foglalkoztat MMK munkavállalót?

Átlagosnál nagyobb arányban motiváló tényező:

- **250 fő feletti nagyvállalatoknál** a nem gazdasági tényezők;
- **26-49 fős vállalatoknál** a rehabilitációs hozzájárulás alóli mentesség és az adókedvezmény;
- **szolgáltatási és kereskedelmi ágazatban** a munkaerőhiány mérséklése.

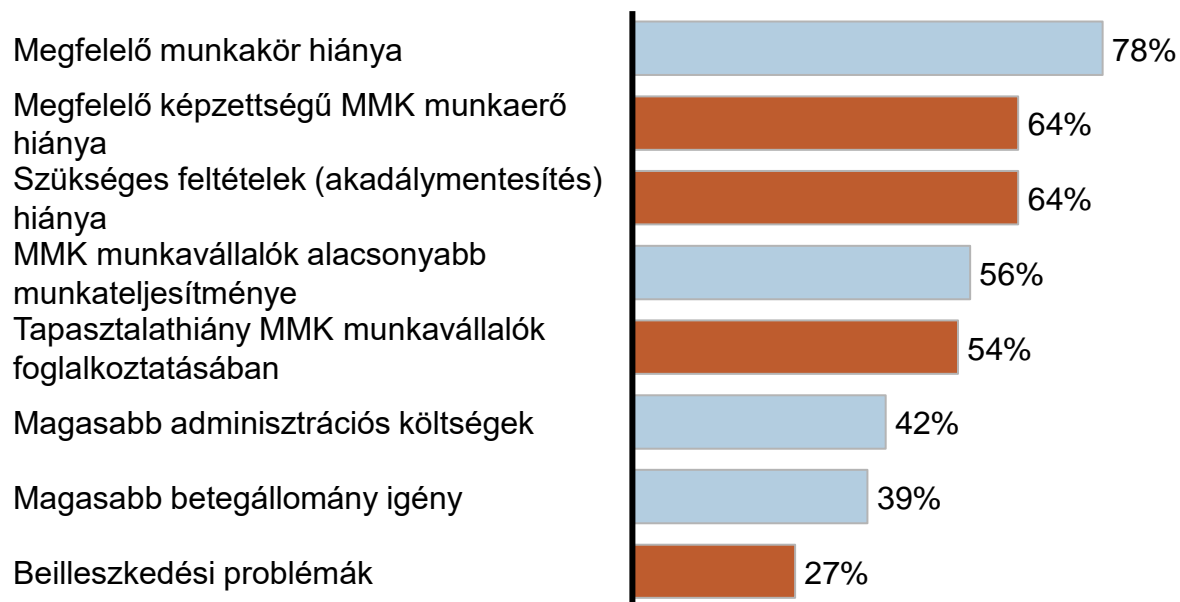
A foglalkoztatás akadályai és a segítő tényezői között számos olyan tényező található, amelyekre az Mentorálás programjával közvetlenül tud hatni

Foglalkoztatna-e MMK munkavállalót a jövőben (azok közül, akik jelenleg nem foglalkoztatnak)?

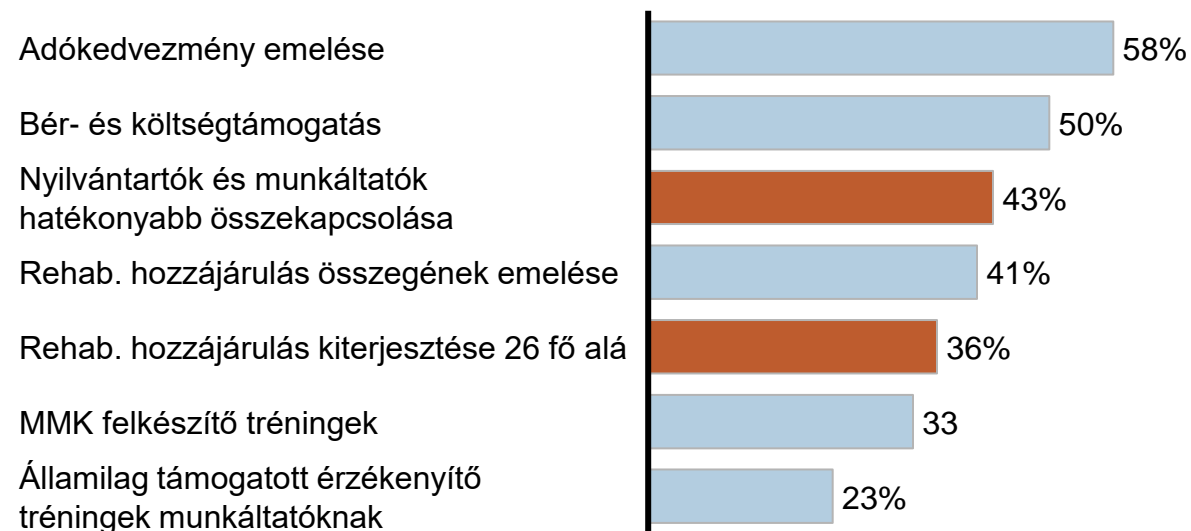
 78%

 22%

Miért nem foglalkoztat jelenleg MMK munkavállalót?

Mi segítené, hogy több MMK személyt foglalkoztasson?

Összegzés

Nagyjából **0,5 - 1 millió fő fogyatékkal élő személy** van Magyarországon.

A megváltozott munkaképességűek közül **minimum 330 ezren nem dolgoznak** (inaktívak, vagy munkanélküliek), ugyanakkor **75 ezer nem foglalkoztatott után fizetnek** a vállalatok **rehabilitációs járulékot**. Látszólag van egy kereslet és egy kínálat, ami nem találkozik.

A motivációs tényezőket vizsgálva: a vállalatméret növekedésével egyre kevésbé az anyagi, mint inkább a **társadalmi felelősségvállalás**, szervezeti kultúra stb. a fontos. A szolgáltatások és kereskedelem területén a **munkaerőhiány leküzdése** a fő motiváció.

A foglalkoztatás legjellemzőbb **akadályai**: megfelelő **munkakör** hiánya, **megfelelő képzettségű** munkaerő **hiánya**, megfelelő munkafeltételek (akadálymentesség) hiánya. Az anyagi előnyök növekedésén túl, pedig nagyban segítené a foglalkoztatást a nyilvántartókkal való szorosabb kapcsolat, azaz az **MMK munkavállalók könnyebb megtalálása**.

IFUA *Nonprofit* PARTNER
KÖZHASZNÚ TANÁCSADÁS